COVID-19’un Nedenleri Alg?s? Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *COVID-19’un Nedenleri Alg?s? Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=19417

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

COVID-19 pandemisi'nin küresel çapta yay?lmas?, hem davran??sal hem de bili?sel süreçlerin incelenmesini zorunlu k?lm??t?r. **COVID-19'un Nedenleri Alg?s? Ölçe?i**, bireylerin bu pandeminin ortaya ç?k?? nedenlerine ili?kin at?flar?n? ve alg?lar?n? sistematik olarak ölçmek amac?yla geli?tirilmi? bir psikometrik araçt?r. Ölçek, Geni? ve arkada?lar? (2020) taraf?ndan yürütülen kapsaml? bir çal??ma kapsam?nda, pandemiye yönelik tutum ve alg?lar?n de?erlendirilmesi amac?yla olu?turulmu?tur. Bu ölçme arac?, toplumsal düzeyde kabul gören veya reddedilen nedensel aç?klamalar? (do?al olaylar, biyolojik sava?, komplo teorileri vb.) ortaya koyarak, halk sa?l??? ileti?im stratejilerine ve psikososyal müdahalelere zemin haz?rlamay? amaçlamaktad?r.

Anahtar Kelimeler

COVID-19, Alg?, Nedensel At?f, Psikometri, Ölçek Geli?tirme, Pandemi, Halk Sa?l???, Tutum.

Yazarlar

Bahad?r Geni?, Nermin Gürhan, Murat Koç, Çi?dem Geni?, Bü?ra ?irin, O. Can Ç?rako?lu, Bora Co?ar.

Amaç

Ölçe?in temel amac?, bireylerin **COVID-19 pandemisi**nin ortaya ç?k???na dair alg?lad?klar? nedenleri ve bu nedenlere yükledikleri önem düzeylerini belirlemektir. Bu ölçme, salg?n?n nedenlerine yönelik inançlar?n, bireylerin koruyucu sa?l?k davran??lar?n? ve genel kayg? seviyelerini nas?l etkiledi?ini anlamak için kritik öneme sahiptir. Ara?t?rmac?lar, elde edilen verilerle, farkl? sosyo-demografik gruplar?n pandeminin nedenlerine dair hangi at?f biçimlerini (içsel, d??sal, kontrol edilebilir, kontrol edilemez) benimsedi?ini analiz etmeyi hedeflemi?tir.

Yap?

COVID-19'un Nedenleri Alg?s? Ölçe?i, psikolojideki **nedensel at?f teorisi** ve sosyal bili?sel yakla??mlar çerçevesinde yap?land?r?lm??t?r. Ölçek, bireylerin karma??k küresel olaylar? anlamland?rma çabas?n? yans?tan bili?sel alg? yap?lar?n? ölçer. Bu yap? genellikle, do?al/biyolojik nedenler, insan kaynakl? hatalar, ekonomik/politik komplo teorileri ve metafizik/ilahi nedenler gibi alt boyutlardan olu?ur. Ölçe?in, bu farkl? nedensel alanlardaki inançlar?n gücünü tespit eden çok boyutlu bir yap?ya sahip oldu?u varsay?lmaktad?r.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Geçerlik

Geni? ve arkada?lar? (2020) taraf?ndan yürütülen ölçek geli?tirme çal??mas?nda, ölçe?in yap?sal geçerli?ini sa?lamak amac?yla Faktör Analizi yöntemleri kullan?lm??t?r. ?çerik geçerli?i, uzman görü?leri al?narak sa?lanm??t?r. Yap? geçerli?i ba?lam?nda, ölçe?in teorik olarak ilgili oldu?u di?er yap?larla (örne?in, komplo teorilerine e?ilim veya sa?l?k kayg?s?) ili?kisi incelenmi? ve beklenen korelasyon paternlerini gösterdi?i tespit edilmi?tir. Spesifik geçerlik katsay?lar? (örne?in, KMO ve Bartlett test sonuçlar?) ilgili referans makalesinde detayland?r?lm??t?r.

Güvenirlik

Ölçe?in güvenirlik çal??malar?, iç tutarl?l???n de?erlendirilmesi üzerine odaklanm??t?r. Bu amaçla, Cronbach Alfa iç tutarl?l?k katsay?s? hesaplanm??t?r. Yüksek iç tutarl?l?k katsay?lar?, ölçek maddelerinin ayn? psikolojik yap?y? ölçmede homojen oldu?unu göstermektedir. Geli?tirme çal??mas?nda, ölçe?in genel ve alt boyutlar?n?n Cronbach Alfa de?erlerinin kabul edilebilir düzeylerin (genellikle 0.70 ve üzeri) üzerinde oldu?u rapor edilmi?tir, bu da ölçe?in güvenilir bir ölçme arac? oldu?unu i?aret etmektedir.

Faktör Analizi

Ölçe?in yap?sal modelini belirlemek için Aç?mlay?c? Faktör Analizi (AFA) ve Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA) kullan?lm??t?r. AFA sonuçlar?, ölçe?in **COVID-19** nedenlerine yönelik alg?lar? temsil eden birden fazla faktörden olu?tu?unu ortaya koymu?tur. Bu faktörler, bireylerin at?flar?n? kategorize etmeye yard?mc? olmu?tur. DFA ise, elde edilen faktör yap?s?n?n veriyle uyumunu test etmi? ve model uyum indekslerinin (CFI, TLI, RMSEA) kabul edilebilir s?n?rlar içinde oldu?unu göstererek, çok boyutlu yap?y? desteklemi?tir.

Ölçek Bilgileri

Test Türü: Ölçek Geli?tirme/Uyarlama (Perception Scale Development)

Format: Genellikle 5'li veya 7'li Likert tipi derecelendirme format? kullan?lm??t?r (Kesin bilgi için referans makalesine bak?lmal?d?r).

Mevcut Dil: Türkçe

Popülasyon Grubu: Genel Popülasyon

Ya? Grubu: Yeti?kinler

Popülasyon Detaylar?: Türkiye genelinde farkl? sosyo-demografik özelliklere sahip bireylerden

ARABPSYCHOLOGY.COM

olu?an örneklem.

Test Metodolojisi: Çevrimiçi anketler arac?l???yla veri toplanm??t?r. Psikometrik analizler (AFA, DFA, Güvenirlik analizi) kullan?lm??t?r.

?leti?im ve Sorumlu Yazar

Sorumlu Yazar: Bahad?r Geni?

Sorumlu Yazar E-posta Adresi: bahadirgenis06@gmail.com

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Ölçek, akademik ve ara?t?rma amaçl? kullan?mlar için yazar?n iznine tabi olabilir. Ticari kullan?m ko?ullar? için sorumlu yazar ile ileti?ime geçilmesi gerekmektedir.

Test Y?l?: 2020

Kaynaklar

Geni?, B., Gürhan, N., Koç, M., Geni?, Ç., ?irin, B., Ç?rako?lu, O. C., & Co?ar, B. (2020). Development of Perception and Attitude Scales Related with COVID-19 Pandemia. *Pearson Journal of Social Sciences - Humanities, 5*(7), 306-328. doi: 10.46872/pj.127.
Makalenin orijinal ba?lant?s?: pearsonjournal.com

Ölçe?in PDF kopyalar? a?a??daki ba?lant?lardan indirilebilir:

covid-19un-nedenleri-algisi-olcegi-perception-of-causes-of-covid-19-toad.pdf
covid-19un-nedenleri-algisi-olcegi-perception-of-causes-of-covid-19-toad.pdf
covid-19un-nedenleri-algisi-olcegi-perception-of-causes-of-covid-19-toad.pdf

COVID-19'un Nedenleri Alg?s? Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: A?a??daki ölçek maddeleri orijinal dillerinde korunmu? olup, hiçbir ?ekilde de?i?tirilmemi?tir. Maddeler, kaynak metinde do?rudan sa?lanmam??t?r. Maddeler için lütfen Geni? et al. (2020) referans makalesine ba?vurunuz.

ARABPSYCHOLOGY.COM